

Роскіна Т. І.,

директор

Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки

**Інноваційна діяльність Миколаївської
науково-педагогічної бібліотеки – важливий чинник
оптимізації науково-інформаційного забезпечення
вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики**

Відповідати вимогам часу означає вміло впроваджувати інновації: застосовувати на практиці досягнення розвитку бібліотечної справи, широко використовувати стратегічне планування, маркетинг та проектну роботу, у повній відповідності до суспільних освітянських потреб.

Інновації – невід’ємний елемент розвитку бібліотеки. Одним із напрямів інноваційної діяльності є проектна, у доцільності якої ми переконалися на практиці. Окрім того, що проектна діяльність дозволяє визначати стратегічні цілі і тактику їх досягнення, є можливість розкрити творчі здібності працівників бібліотеки.

Я розповім про деякі проекти, які, на наш погляд, найбільш ефективно спрацювали на користь користувачів та імідж бібліотеки.

Коли в 2000 р. ми розробили перший проект «Миколаївська науково-педагогічна бібліотека в освітньо-інформаційному просторі» (2000–2005 рр.), крім бажання стати сучасним інформаційним центром, не було нічого: ні комп’ютерів, ні Інтернет, ні мережі, ні коштів на це все. Але ми спланували,

якою ми бачимо свою бібліотеку, передбачивши відповідне технічне оснащення, підключення її до Інтернет, підвищення кваліфікації працівників, фандрейзингову та маркетингову діяльність.

Це перший проект бібліотеки, який не лише визначив її головне місце у мережі освітянських бібліотек, але й надав нового змісту буденній роботі усіх її структурних підрозділів (створення власного сайту, навчання працівників бібліотеки основам ПК і Інтернету, роботі над електронними бібліотечними ресурсами).

Тому вже в 2001 році стала можливою участь нашої бібліотеки в проекті посольства США в Україні «Програма розширення доступу та навчання в Інтернет» (2001–2008 рр.) за сприяння IREX/IATP.

На конкурсних засадах ми отримали право взяти участь у міжнародному проекті, завдяки якому одержали повністю оснащений Інтернет-центр при бібліотеці. На базі цього центру розпочато вже власний самостійний проект «Підвищення інформаційної культури педагогів» (2001–2008 рр.)

Проект діє і сьогодні. Його мета – безкоштовне навчання основам ПК та Інтернет-технологіям педагогів міста і області.

Ефективним, на наш погляд, є проект «Науково-педагогічна бібліотека – шкільним» (2002–2008 рр.). Заплановано розгляд питань стосовно стану шкільних бібліотек на засіданні колегії міського управління освіти, нові підходи в системі підвищення кваліфікації не тільки з працівниками бібліотек, а і з керівниками шкіл.

Щоб привернути увагу до проблем шкільних бібліотек, ми ініціювали, а Миколаївська обласна бібліотечна асоціація та міське управління освіти нас підтримали, проведення конкурсу «Шкільна бібліотека нового тисячоліття» за номінаціями:

- Погляд у минуле (історія бібліотеки);
- Керівник і бібліотека;
- Затишно, зручно, комфортно;

– Веб-бібліотекар (робота в Інтернеті зі створення власних веб-ресурсів);

– Партнер (плідне співробітництво з колективом вчителів та учнів).

Були передбачені також номінації для активних читачів-школярів:

– Золотий сайт (кращий сайт школи чи бібліотеки);

– Імідж-пропозиція.

Переможців конкурсу нагороджено призами. А головним досягненням ми вважаємо те, що 12 бібліотек покращили матеріально-технічну базу (виконано ремонт, закуплено нові меблі, придбано комп'ютери і підключено до Інтернет). Вже і конкурс закінчився, а змагання триває і досі. Змагаються директори шкіл та бібліотечні працівники за надання їхній бібліотеці звання кращої. До цього процесу залучилися начальник управління освіти, мер міста та спонсори. Протягом минулого навчального року відкрито дві шкільні бібліотеки – у ЗОШ № 57 (13 комп'ютерів з підключенням до Інтернет, з сучасними меблями, ремонтом) та ЗОШ № 51 (5 комп'ютерів). На останній серпневій нараді директори шкіл з гордістю рапортували: де ремонт зробили, де комп'ютери купили й підключили до Інтернет та скільки книжок придбали.

Досвід роботи з цього питання зацікавив наших колег з Росії, Білорусі, України, тому доцільним стало проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції розвитку шкільних бібліотек в інформаційному суспільстві». Учасники конференції обмінялися цікавим досвідом, побачили системність і результати в роботі з шкільними бібліотеками. Я вдячна колегам, які до нас приїхали, підтримали, і ми разом з учасниками цього семінару, з мером м. Миколаєва та начальником управління освіти вирішили дуже важливі питання щодо матеріального заохочення та комплектування шкільних бібліотек, що є прикладом успішної корпоративної праці.

Входження в інформаційне суспільство, створення власних інформаційних ресурсів неможливі лише своїми силами, без координування зусиль інших бібліотек. Тому з нашої ініціативи та за підтримки

Миколаївської обласної асоціації розпочато корпоративний проект «Зведений електронний каталог бібліотек міста» (2008 рік), в якому взяли участь провідні бібліотеки міста. З ним можна ознайомитися на сайті нашої бібліотеки.

У 2008 році ми стали учасниками міжнародного проекту, започаткованого фундацією Мелінди та Білла Гейтсів «Глобальні бібліотеки» в Україні, який адмініструє IREX. На першому етапі проекту нами досліджено матеріально-технічний стан освітянських бібліотек міста й області з метою їх можливої подальшої комп'ютеризації. Це була дуже складна робота, беручи до уваги те, що ми не мали статистики, єдиного координаційного методичного центру. Було проведено 18 семінарів з методики аналізування діяльності бібліотек, бібліотекам надавалася допомога у тлумаченні технічних термінів. Ми пересвідчилися у великому бажанні наших освітянських бібліотек стати сучасними інформаційними центрами. Робота велася мобільно, оперативно, в чому активно нам допомагало обласне управління освіти і науки. Як наслідок, командою цього проекту наша бібліотека визнана «Найкращою бібліотекою місяця в Україні».

Три роки ми, Павла Іванівна Рогова та ректор Миколаївського державного університету ім. В. Сухомлинського працювали над відкриттям спеціальності педагога-бібліотекаря. Спеціальність відкрили, але не змогли набрати студентів. І це наш біль. Тому ми презентували проект «Спадкоємність у професії» (2008 р.), мета якого – навчити старшокласників працювати з програмним забезпеченням АБІС «ІРБІС» для створення електронних каталогів шкільних бібліотек, тим самим ближче їх ознайомити з професією бібліотекаря. У рамках проекту заплановано відвідування кращих бібліотек Миколаївщини, створення веб-сторінок своїх бібліотек, участь у бібліотечних заходах та ще багато чого цікавого. Впевнені, що системна робота в цьому напрямі дасть позитивні результати.

Після участі у Всеукраїнському семінарі «Бібліотечне обслуговування дітей і підлітків у США: інноваційні програми та кращий досвід», який проходив у м. Феодосія за підтримки посольства США в Україні, у нас виникла ідея ще трьох нових проектів, про які детальніше буде повідомлено пізніше. Пані Кетлін Дегянські, співробітник бібліотеки Квінсу в Нью-Йорку, два дні в ігровій формі, демонструючи фільми про роботу бібліотеки, розповідала про використання електронних ресурсів в роботі з дітьми та правові аспекти цієї діяльності. Це приклад інноваційних програм в роботі з бібліотечними працівниками, що, в свою чергу, сприяє творчому підходу до роботи з користувачами бібліотеки.

Зупинимось ще на одному аспекті. На перший погляд, наші заходи – Дні інформації, Дні фахівця, читацькі конференції, тренінги, ділові ігри, акції та інші форми роботи не є новими, але все ж їхній інноваційний характер відбивається у методиці їх підготовки та проведення. Естетично оформлені афіші та запрошення, робота з пресою, депутатами, бізнесменами, які є спонсорами заходу, цікаві гості, продумане музичне оформлення, використання електронних ресурсів, при цьому не забуваючи про головне – її величність Книгу – все це зробить захід цікавим, потрібним і підніме імідж бібліотеки.

Будь-яка інноваційна діяльність повинна мати кінцевий ефективний результат, інакше вона просто не має сенсу. Звідси випливає, що важливу роль відіграє управлінська діяльність бібліотек, в основі якої лежить аналіз результативності змін, що, з одного боку, дозволяє усвідомлювати перспективні інноваційні потреби та ініціювати подальший перебіг змін, а з іншого – виявляє найефективніші нововведення, які можна транслювати в соціальну сферу, розглядати як потенційні інноваційні пропозиції для інших бібліотек.